

Çocuk Üniversitesi Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Üniversitesi Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18793>

Özet

Çocuk Üniversitesi Tutum Ölçeği (ÇÜTÖ), özel yetenekli öğrencilerin Çocuk Üniversitelerine yönelik tutumları belirlemek amacıyla Zuhal Topçu (2021) tarafından geliştirilmiş bir ölçek. Bu ölçek, öğrencilerin bu kurumlardaki eğitim faaliyetlerine, öğretmenlere ve genel öğrenme ortamına dair algıları ve duygusal yaklaşımları ölçmeyi hedeflemektedir. Geliştirme çalışması, 300 öğrenci üzerinde yürütülmüş olup, ölçeğin Türkiye bağlamında çocuk üniversitesine devam eden özel yetenekli öğrencilere uygulanabilmesi için yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik kanıtları sunulmuştur. Ölçek, 3 faktörlü bir yapıya sahiptir ve 22 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Üniversitesi, özel yetenekli öğrenciler, tutum ölçeği, psikometri, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi, Likert, ÇÜTÖ.

Yazarlar

Zuhal Topçu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Çocuk Üniversitesi programlarına katılan özel yetenekli öğrencilerin bu programlara karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri yani tutumları sistematik bir şekilde ölçmektir. Elde edilen veriler, çocuk üniversitesi programlarının etkinliğini değerlendirmek, öğrencilerin motivasyon düzeylerini anlamak ve program içeriklerinin öğrenci beklentilerine ne ölçüde cevap verdiğini saptamak için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Çocuk Üniversitesi Tutum Ölçeği, öğrencilerin Çocuk Üniversitelerine yönelik genel tutumları ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Yapı, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda belirlenen 3 ana faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, öğrencilerin öğrenme deneyimine olan ilgisini, kurumun gelişmelerine katkısı ve öğretmen/program algıları içermektedir. Ölçek, öğrencilerin katılım, memnuniyet, kişisel gelişim ve akademik katkı gibi alanlardaki tutumları kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlilik çalışmaları kapsamlı bir süreçte yürütülmüştür.

Kapsam Geçerliliği: Kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla ölçek, çocuk üniversitesinde ders veren altı akademisyen uzman görüşüne sunulmuştur. Bu amaçla literatürde yaygın olarak kullanılan Davis (1992) Tekniği uygulanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 13 madde çökarılarak, 22 maddelik nihai form oluşturulmuştur. Analizler sonucunda en düşük Kapsam Geçerlik Oranı (KGO) değeri 0,666 ve Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) değeri 0,863 olarak saptanmıştır. Bu değerler, literatürde belirtilen (KGO > 0,7 ve KGİ > 0,8) kriterlerine yakın ve yeterli düzeyde kapsam geçerliliğine işaret etmektedir.

Madde Ayırt Ediciliği: Maddelerin ayırt edicilik gücünü belirlemek için madde-toplam korelasyonu hesaplanmış ve üst %27'lik ile alt %27'lik grupların madde ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı t testi ile incelenmiştir. Düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonları 0,507 ile 0,77 arasında değişmektedir. Ayrıca, alt-üst gruplar t-testi değerlerinin 5,362 ile 14,502 arasında olduğu ve tüm t değerlerinin 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçek maddelerinin tamamının ayırt edici nitelikte olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık ve zamana karşı değişmezlik yöntemleriyle test edilmiştir.

İç Tutarlılık: Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı, ykiye Bölme (split), Paralel ve Mutlak Kesin Paralel (strict) kriterleri incelenmiştir. Tüm bu kriterler 0,70 değerini aşmış, bu da ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Pilot çalışmada elde edilen Cronbach Alfa değeri 0,70 değerini geçmiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirlii: Ölçeğin zamana karşı değişmezliğini test etmek amacıyla test-tekrar test uygulaması yapılmıştır. İlk uygulamadan 2 hafta sonra, rastgele seçilen 100 kişilik bir örneklem üzerinde tekrar test yürütülmüştür. İki ölçüm arasındaki Pearson korelasyon katsayısı $r = 0,785$ ($p < 0,001$) olarak saptanmıştır. Bu yüksek pozitif yönde anlamlı ilişki, ölçeğin zaman içinde kararlı ölçümler sağladığını ve değişmezlik gösterdiğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini saptamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Faktör analizine bağlanmadan önce, verilerin uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Bartlett Küresellik testi analizleri yapılmıştır. KMO değeri 0,923 olarak bulunmuştur; bu değer, örneklem yeterliliğinin iyi düzeyde olduğunu (literatürde 0,7 ve üzeri kabul edilir) göstermektedir. Bartlett Küresellik testi sonucu da istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p = 0.000$, $p < 0,05$). AFA sonuçlarına göre, ölçek

maddelerinin faktör yükleri 0,515 ile 0,815 arasında değişmektedir. Tüm faktör yüklerinin 0,45'in üzerinde olması nedeniyle ölçekten madde çıkarılmasına gerek olmadığına kararlandırılmıştır. Elde edilen 3 faktör, toplam varyansın %65,43'ünü açıklamaktadır. Bu oran, çok faktörlü ölçekler için literatürde yeterli kabul edilen (%40-%60) aralığında üzerinde yer almaktadır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Yapı geçerliliğini kesinleştirmek amacıyla uygulanan DFA sonucunda, model uyum iyilik indeksleri incelenmiştir. Elde edilen değerler, modelin veriye mükemmel veya kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını göstermiştir:

$\chi^2 /sd = 3,672$ (iyi uyum, 3 koşulunu sağlamaktadır).

NFI = 0,932 (kabul edilir uyum, 0,90-0,94 aralığında).

TLI (NNFI) = 0,969 (iyi uyum, 0,95 kriterini sağlamaktadır).

IFI = 0,973 (iyi uyum, 0,95 kriterini sağlamaktadır).

CFI = 0,955 (kabul edilebilir uyum, 0,97 kriterine yakındır).

RMSEA = 0,021 (iyi uyum, 0,05 kriterini sağlamaktadır).

GFI = 0,948 (iyi uyum, 0,90 kriterini sağlamaktadır).

AGFI = 0,931 (iyi uyum, 0,90 kriterini sağlamaktadır).

RMR = 0,029 (iyi uyum, 0,05 kriterini sağlamaktadır).

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Tutum Ölçeği)

Format: 22 maddelik, 3'lü Likert tipi ölçek.

Derecelendirme: Katı yorum (3), Kararsız (2), Katılmı yorum (1).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Özel yetenekli öğrenciler.

Yaş Grubu: Çocuk Üniversitesi programlarına devam eden öğrenciler (spesifik yaş aralığı belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, 300 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama (Self-report).

Anahtar Kelimeler

Özel yetenek, psikometrik özellikler, tutum, öğrenci algısı, iç tutarlılık, Çocuk Üniversitesi,

yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Bilgi: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: zuhaltopcu07@gmail.com

Yazın Adresi: Zuhal Topçu (İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Özinler ve Ücret: Ölçek, yayımlanmamış bir yüksek lisans tez çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım için sorumlu yazar (Zuhal Topçu) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2021

Tez Linki: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuk-universitesi-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

- Topçu, Z. (2021). *Özel yetenekli öğrencilere yönelik çocuk üniversitesi tutum ölçeği geliştirme çalışması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Davis, L. L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5(4), 194-197.
- Grant, J. S., & Davis, L. L. (1997). Selection and use of content experts for instrument development. *Research in Nursing & Health*, 20(3), 269-274.
- Aydın, A. (2007). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Pearson.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorumlama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aktürk, R. (2012). Tıbbi araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 31, 316-319.
- Ercan, Ş., & Kan, Ş. (2004). Ölçeklerde güvenilirlik ve geçerlilik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.

Çocuk Üniversitesi Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

- 1 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde yaptığım etkinlikler okul başarıma katkı sağlar.
- 2 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'ndeki etkinlikler araştırmaya isteğimi artırmaktadır.
- 3 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde farklı konularda bilgi edinirim.
- 4 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'ndeki etkinlikler ilgimi çeker.
- 5 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde yaptığım grupla çalışmada etkinliklerinden hoşlanıyorum.
- 6 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde kendimi güvende hissedirim.
- 7 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ yaratıcılığımı artırır.
- 8 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ etkinlikleri kendime olan güvenimi artırır.
- 9 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nin olduğu günü sabırsızlıkla bekliyorum.
- 10 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ etkinlikleri ilgi alanımı belirler.
- 11 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ meslek seçimim konusunda bana fikir verir.
- 12 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde verilen ödevler gelişime katkı sağlar.
- 13 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde yaparak yaşayarak öğrenmek isterim.
- 14 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ genel kültürümü artırıyor.
- 15 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'ne bütün arkadaşlarımla gelmesini isterim.
- 16 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ olmasaydı daha eğlenceli bir hafta sonu geçirirdim.
- 17 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ etkinliklerine geldiğim için kendimi şanslı buluyorum.
- 18 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ'nde zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.
- 19 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ öğretmenleri bizi başarmak için yüreklendirir.
- 20 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ öğretmenleri öğrencilerin görüş ve önerilerine önem vermez.
- 21 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ öğretmenleri kurallara uymayan her öğrenciye aynı tepkiyi verir.
- 22 ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ öğretmenleri iş birliğine önem verir.